

Dr. Mario Braakman is psychiater / psychotherapeut en cultureel antropoloog. Hij is werkzaam bij Pro Persona als hoofd-opleider psychiatrie en klinische geriatrie en coördinator interculturalisatie. Daarnaast is hij onder meer voorzitter van de afdeling Transculturele psychiatrie van de NVvP.

Leren over financiën en leiderschap tijdens uniek fellowship

Pas afgestudeerde psychiaters die bij ggz-instelling Pro Persona gaan werken, volgen vier uur per week lessen over medisch leiderschap en beleidszaken. De eerste deelnemers vinden het een welkome aanvulling op de opleiding, zeker nu deze nog maar vier jaar duurt. Dit fellowship Psychiatrie is het eerste in zijn soort, naast landelijke cursussen beleidspsychiatrie die in hetzelfde gat zijn gesprongen.

‘Ik merkte dat in de opleiding tot psychiater het vakinhoudelijke deel prima op orde is, maar dat beleidspsychiatrische zaken maar weinig aan bod komen’, zegt initiatiefnemer van het fellowship Psychiatrie dr. Mario Braakman, werkzaam bij Pro Persona, ggz-instelling met zeven locaties in Oost-Nederland en een in Amsterdam. Hij vroeg een onderzoek aan bij de HR-afdeling van Pro Persona om bij pas afgestudeerde psychiaters na te vragen waar zij behoefte aan hadden. Daarin gaven de jonge klaren aan niet goed te zijn voorbereid op hun brede rol als psychiater. ‘In de overgang van aios naar psychiater krijg je van de een op de andere dag veel verantwoordelijkheden. Je hebt als psychiater een voortrekkersrol in de toepassing en implementatie van beleid en je geeft vaak formeel of informeel leiding aan een team vanuit het regiebehandelaarschap. Dat stuk leiderschap misten veel psychiaters in hun opleiding’, aldus Braakman. Hij wist de raad van bestuur van Pro Persona vervolgens enthousiast te maken met een plan voor een interne vervolgopleiding voor beginnende psychiaters. De twaalf deelnemers die in maart van dit

jaar met het fellowship Psychiatrie gestart zijn, komen eens per maand een hele dag naar de vestiging in Wolfheze. Alle cursisten zijn na 1 januari 2015 afgestudeerd. ‘Het zijn allemaal beginnende psychiaters die in hun rol als psychiater moeten groeien, waar het fellowship hen bij ondersteunt’, aldus Braakman.

Financiële aspecten

‘Medisch leiderschap’ is geen vaag begrip meer sinds het landelijk Platform Medisch Leiderschap twaalf competenties heeft geformuleerd die een medisch leider moet beheersen. Braakman: ‘Het gaat dan om het verbeteren van de zorgkwaliteit tot invloed uitoefenen en verbinden. Dat zijn allemaal onderwerpen die we ook in het fellowship behandelen.’ Ook de financiële aspecten van de zorg komen aan bod. Als voorbeeld noemt Braakman de discussies over de vergoeding van de aanpassingsstoornis en de NAO-stoornissen. ‘Wanneer je als psychiater buiten dit soort discussies blijft omdat je geen kennis van bedrijfsvoering en financiering hebt, laat je anderen met minder kennis van inhoudelijke zaken hierover beslissen. Ik denk dat het veel beter is als psychiaters hier zelf over meepraten.’

Denkpatronen van managers

Psychiater Jorrit Terpstra werkt sinds maart 2016 bij Pro Persona en hoort bij de eerste groep die het fellowship volgt. Hij is er positief over. ‘Het blijft dicht bij de praktijk en de kennis die je opdoet kun je in

‘Het gaat om een manier van denken die je meeneemt bij alles wat je doet’

Jorrit Terpstra rondde in 2015 zijn opleiding af en werkt sinds 2016 als psychiater crisisdienst bij Pro Persona. Daarnaast is hij programmaleider acute psychiatrie in Nijmegen.

Jolies Smits rondde in 2015 haar opleiding af en werkt sindsdien als ouderenpsychiater op de opnameafdeling van het Maria Mackenzie Centrum voor Ouderenpsychiatrie (MMK) van Pro Persona te Nijmegen. Ze is tevens coördinator opleidingen bij de A-opleiding van Pro Persona.

het dagelijks werk daardoor goed toepassen. Ik ben psychiater crisisdienst en programmaleider voor acute psychiatrie in Nijmegen. In die hoedanigheid ben ik ook beleidsmatig bezig, bijvoorbeeld met teamsamenstelling en veranderprocessen. Wanneer je beleidsveranderingen wilt doorvoeren, stuit je vaak op weerstand. Ingesleten patronen moeten aangepast worden en dat is altijd even wennen. Ik heb het idee dat ik dankzij het fellowship beter in staat ben om het team mee te nemen bij het implementeren van veranderingen.'

Mede-cursist en ouderenpsychiater Jolies Smits toonde tijdens haar opleiding al interesse in beleid door een gedeeltelijke beleidsstage te volgen. 'Waar je ook werkt, je ontkomt er als psychiater niet aan om je voor beleid te interesseren. Dat aspect miste ik in de opleiding tot psychiater, hoewel het natuurlijk ook logisch is dat daarin de nadruk ligt op inhoudelijke thema's. In dit fellowship doe je kennis op over beleidsbeslissingen en hoe die tot stand komen. Je leert de denkpatronen van managers kennen en hun taal spreken. Dat helpt enorm wanneer je iets wilt veranderen.'

Uren doorbetaald

Smits merkte de meerwaarde van het fellowship onder andere toen haar zwangerschapsverlof dit najaar geregeld moest worden. 'Het heeft me geholpen om doortastender te zijn bij het meedenken over oplossingen, wanneer het moeilijk blijkt om een vervanger te vinden', aldus Smits. Inspirerend vindt zij de samenwerking met collega-psychiaters die ook aan het begin van hun carrière staan. 'Alle deelnemers zijn jonge klaren, dus er is veel herkenning, waardoor je makkelijk met elkaar bespreekt hoe je dingen het beste kunt aanpakken.' Smits ziet ook voordelen voor de werkgever. 'Pro Persona is een grote organisatie. Dankzij het fellowship trekken psychiaters van de verschillende locaties intensief met elkaar op. Dat verbetert de cohesie.'

Beide deelnemers hebben interesse om de cursus beleidspsychiatrie die landelijk wordt gegeven op een later moment te volgen. 'Ik denk dat die nog wel een aanvulling is op wat we in dit fellowship leren, maar er zit zeker ook overlap tussen. De docent die ons het meest begeleidt geeft bijvoorbeeld ook een deel van de landelijke cursus', aldus Smits. Terpstra: 'De landelijke beleidspsychiatrische opleiding kun je wel vanuit je AMS-budget volgen, maar doe je in je eigen tijd. Voordeel van dit fellowship is dat je je opleidingsgelden niet hoeft aan te spreken en de uren ook gewoon krijgt doorbetaald. Dat dit kan is hartstikke luxe.'

Heftige ingreep

Het fellowship van Pro Persona is uniek in Nederland en al twee psychiaters uit andere instellingen hebben geïnformeerd of zij mee konden doen. 'Op dit moment staat het alleen open voor pas afgestudeerde psychiaters die bij ons gaan werken. Het is geen verplichting, maar tot nu toe wilden alle jonge psychiaters die bij Pro Persona zijn aangenomen graag deelnemen. Voor de nieuwe groep die in maart 2018 start zijn er al zeven aanmeldingen', aldus Braakman.

Hij benadrukt dat het niet de bedoeling is om managers op te leiden. 'Het moeten vooral in de praktijk werkzame psychiaters blijven, die wel leidinggevende capaciteiten ontwikkelen. Hierdoor krijg je eerder bottom-up veranderprocessen in de organisatie die mede ontwikkeld en gedragen worden door de regiebehandelaren. Deelnemers leren bijvoorbeeld denken over hoe je de zorg zo efficiënt mogelijk kunt inrichten. Ik denk dat daar veel behoefte aan is. Dat adagium moet je als psychiater dagelijks in je hoofd hebben.'

Dat is zeker het geval binnen de eigen organisatie, waar onlangs een managementlaag is geschrapt. 'Dat was een heftige ingreep, maar het voordeel ervan vind ik dat de psychiater nu veel meer de rol op zich kan nemen die ik wenselijk vind: iemand met verstand van de inhoud die ook over beleidszaken kan meepraten.'

Professioneel ontwikkelen

De ggz in heel Nederland staat enorm onder druk. Om die reden is het fellowship ook een goede zet, denkt Braakman. 'Iedereen is constant aan het kijken hoe we kwalitatief hoogwaardige zorg kunnen leveren tegen aanvaardbare kosten. Met zo'n blik kijken hoeft in het dagelijks werk geen tijd te kosten. Het is meer een manier van denken die je meeneemt bij alles wat je doet: waar ben ik als psychiater echt onmisbaar en wat zou eventueel ook door een andere hulpverlener gedaan kunnen worden?'

Het overschot aan interim psychiaters, een ander heet hangijzer in het psychiatrisch werkveld, noemt Braakman 'een groot drama'. 'We laten als ggz-instelling met het fellowship zien dat wij veel extra doen voor jonge psychiaters om zich professioneel te ontwikkelen als medisch leider. Natuurlijk hopen we daarmee ook dat we nog meer psychiaters naar ons toetrekken waardoor er uiteindelijk minder interimers nodig zijn.' ←